

NEWSLETTER PRAWNY – 8 LISTOPADA 2013 R.

ORZECZNICTWO SN

Roszczenie pokrzywdzonego o naprawienie szkody, wynikłej ze zbrodni lub występku, wyrządzonej w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, których tożsamości nie ustalono (art. 98 ust. 1 pkt 1 i 2 w związku z art. 109a ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.), **przedawnia się na podstawie art. 442¹ § 2 k.c.¹**

ORZECZNICTWO TK

1. **Niezaskarżalność postanowienia w sprawie kosztów opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej, sporządzonej przez pełnomocnika z urzędu, jest niezgodna z konstytucją.**

22 października 2013 r. o godz. 9.00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał skargę konstytucyjną M.T. dotyczącą zaskarżalności postanowienia w sprawie kosztów opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 3942 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia sądu drugiej instancji w sprawie przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu, polegającej na sporządzeniu opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej: jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 77 ust. 2 konstytucji. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że brak możliwości zaskarżenia badanych postanowień nie spełnia konstytucyjnego standardu należytej procedury sądowej.²

2. **Przepisy dopuszczające kontrolę osobistą cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia są niezgodne z konstytucją.**

29 października 2013 r. o godz. 14.00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich kwestionujący przepisy dopuszczające regulujące kontrolę osobistą cudzoziemców przebywających w strzeżonych ośrodkach lub aresztach w celu wydalenia.

¹ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2013 r., III CZP 50/13.

² Wyrok TK z 22 października 2013 r., SK 14/13. źródło: <http://www.trybunal.gov.pl/Rozprawy/2010/rozprawy.htm>.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że § 11 ust. 1 i 2 Regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 26 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki i areszty w celu wydalenia oraz regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia jest niezgodny z art. 41 ust. 1, z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 oraz z art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze konstytucji.

Powyższy przepis traci moc obowiązującą z upływem dziewięciu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie. Wyrok jest ostateczny, a jego sentencja podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw.³

3. **Zasady przyznawania stypendiów rektorskich i ministra, choć naruszają równość w ich przyznawaniu osobom studiującym na wielu kierunkach studiów, są zgodne z konstytucją.**

5 listopada 2013 r. o godz. 8.30 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczący zasad przyznawania stypendiów rektorskich i stypendiów ministra.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- Art. 184 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym w zakresie, w jakim wyłącza prawo studentów studiujących równocześnie na kilku kierunkach studiów do otrzymywania stypendiów, o których mowa w art. 173 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, jest zgodny z art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 70 ust. 4 konstytucji.
- Art. 184 ust. 5 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym w zakresie, w jakim wyłącza prawo studentów kontynuujących naukę na drugim kierunku po ukończeniu jednego kierunku studiów do otrzymywania stypendiów, o których mowa w art. 173 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, jest zgodny z art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 70 ust. 4 konstytucji.

W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.

Decyzja TK oznacza ograniczenie wypłaty stypendiów rektorskich i ministra tylko do jednego kierunku studiów i przesunięcie zaoszczędzonych środków na pomoc socjalną.⁴

ORZECZNICTWO NSA

Zaskarżenie przez stronę w jednym piśmie kilku aktów nakłada na sąd obowiązek rozdzielenia skargi, nadając każdej ze skarg nową, odrębną sygnaturę.

³ Wyrok TK z 29 października 2013 r., U 7/12, źródło: <http://www.trybunal.gov.pl/Rozprawy/2010/rozprawy.htm>.

⁴ Wyrok TK z dnia 5 listopada 2013 r., K 40/12, źródło: <http://www.trybunal.gov.pl/Rozprawy/2010/rozprawy.htm>.

Jeden z mieszkańców gminy wniósł skargę na 113 uchwał rady powiatu dotyczących udzielenia pomocy finansowej gminie w zakresie pomocy społecznej z przeznaczeniem na realizację zadania związanego z dostarczaniem żywności dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rozpatrując skargę WSA zarządził rozdzielenie skargi na poszczególne uchwały i każdą z tych skarg zarejestrował pod inną, odrębną sygnaturą.

W zażaleniu mieszkaniec domagał się uchylecia zarządzenia o rozdzieleniu skargi. W uzasadnieniu stwierdził, że rozdzielenie skargi jest sprzeczne z ekonomią procesową oraz jest nieuzasadnione, a koszty, które musi ponieść w związku z rozdzieleniem skargi zmierzają do pozbawienia go prawa do sądu.

NSA zwrócił uwagę, iż z art. 194 § 1 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) **na zarządzenie wydane w przedmiocie rozdzielenia skarg nie przewidziano w ustawie możliwości wniesienia zażalenia**. Zatem nie może ono być w tym trybie kwestionowane, a złożone zażalenie musi podlegać odrzuceniu.

NSA podkreślił, że mieszkaniec w jednym piśmie zaskarżył 113 uchwał rady powiatu. Zgodnie zaś z art. 57 § 3 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, **jeżeli w jednym piśmie zaskarżono więcej niż jeden akt lub czynność albo bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania, przewodniczący zarządza rozdzielenie tych skarg. Przewodniczący jest zatem zobligowany do zastosowania wskazanej normy prawnej. Oznacza to, że każdorazowo gdy strona w jednym piśmie zaskarży kilka aktów to sąd – do którego złożona została taka skarga – zobowiązany jest rozdzielić skargi, nadać każdej ze skarg nową, odrębną sygnaturę, po czym orzekać w każdej z tych spraw indywidualnie – uznał NSA.**⁵

ZMIANY W PRAWIE

1. **Zmiany w Kodeksie postępowania karnego: udział radców prawnych w sprawach karnych.**

17 października Prezydent podpisał obszerną zmianę Kodeksu postępowania karnego oraz innych ustaw wprowadzającą zmiany w zakresie przepisów dotyczących udziału radców prawnych w procesie karnym.

Zmianie ulegną przepisy dotyczące udziału radców prawnych w sprawach karnych. Do tej pory obrońcą w postępowaniu karnym bądź karnym skarbowym mógł być tylko adwokat, teraz w charakterze obrońcy będzie mógł wystąpić także radca prawny, o ile nie pozostaje w stosunku pracy (nie dotyczy to pracowników naukowych).⁶

⁵ Postanowienie NSA z 12 września 2013 r., sygn. akt II GZ 425/13. Źródło: www.samorzad.lex.pl, Anna Dudrewicz.

⁶ Opracowanie: Łukasz Jezierski, RPE WK, Źródło: www.prezydent.pl, stan z dnia 25 października 2013 r.

2. **Zmiany w Kodeksie postępowania karnego: jazda na rowerze po pijanemu nie będzie przestępstwem.**

17 października Prezydent podpisał zmianę Kodeksu postępowania karnego oraz innych ustaw wprowadzającą zmiany w zakresie przepisów dotyczących nietrzeźwych rowerzystów.

Jedną z zmian obejmuje przepisy dotyczące prowadzenia w stanie nietrzeźwości pojazdu innego niż mechaniczny, a więc np. roweru. **Dotychczas prowadzący taki pojazd karany był za przestępstwo, teraz będzie to tylko wykroczenie.** Do tej pory prowadzenie w stanie nietrzeźwości np. roweru karane było ograniczeniem pozbawienia wolności, grzywną bądź pozbawieniem wolności do roku. Sądy w takich przypadkach obligatoryjnie orzekały także zakaz prowadzenia pojazdów, co prowadziło do sytuacji, w której nietrzeźwy rowerzysta tracił prawo jazdy. Praktyka pokazała jednak, że takie kary nie były skuteczne. Pomysłodawcy zmian zauważyli także, że surowe kary są nieproporcjonalne w stosunku do zagrożenia, jakie wywołuje pijany rowerzysta. **Kierowanie pojazdem innym niż mechaniczny w stanie nietrzeźwości po wejściu w życie opisywanych zmian będzie wykroczeniem, za które będzie groziła jedynie:**

- kara aresztu od 5 do 30 dni,
- ograniczenie wolności trwające miesiąc oraz
- kara grzywny od 20 do 5000 zł.

Sąd będzie miał także możliwość orzec zakaz prowadzenia pojazdów od 6 miesięcy do 3 lat, nie będzie to jednak obligatoryjne.

Ustawa wejdzie w życie 1 lipca 2015 roku, niektóre jej przepisy zaczną obowiązywać jednak szybciej, bo już po 14 dniach od dnia ogłoszenia albo z dniem 2 czerwca 2014 roku.⁷

3. **Od września 2014 r. obowiązek szkolny obejmie dzieci urodzone od 1 stycznia do 30 czerwca 2008 r. Pierwsze klasy będą liczyły nie więcej niż 25 uczniów, a podział będzie dokonywany ze względu na rok i miesiąc urodzenia, poczynając od uczniów najmłodszych. Takie zmiany przewiduje nowelizacja ustawy o systemie oświaty.**

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski 11 października 2013 roku podpisał ustawę z dnia 30 sierpnia 2013 roku o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1265).⁸

4. **Minister Zdrowia podpisał w dniu 6 listopada 2013 r. rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie recept lekarskich. Zmiany polegają na wprowadzeniu regulacji tzw. recept transgranicznych.**

⁷ Opracowanie: Łukasz Jezierski, RPE WK, Źródło: www.prezydent.pl, stan z dnia 25 października 2013 r.

⁸ Źródło: <http://lex.online.wolterskluwer.pl/WKPLOnline/index.rpc?>

Zgodnie z dyrektywą tzw. recepta transgraniczna wystawiana będzie na prośbę pacjenta z zamiarem jej wykorzystania w innym państwie członkowskim UE.

Rozporządzenie czeka na opublikowanie w Dzienniku Ustaw i wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.⁹

PROJEKTY ZMIAN W PRAWIE

Ministerstwo Sprawiedliwości chce uprościć dochodzenie kosztów postępowania klauzulowego. Do Kodeksu postępowania cywilnego ma zostać dodany przepis statuujący zasadę, że postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności w części, w której przyznaje wierzycielowi zwrot kosztów, będzie wykonywane bez potrzeby zaopatrywania w klauzulę wykonalności.

Zmiana znalazła się w projekcie nowelizacji k.p.c., opublikowanym na stronie Rządowego Centrum Legislacji. Do kosztów postępowania klauzulowego wszczętego na wniosek wierzyciela ma być stosowana analogiczna zasada, co do kosztów egzekucji prowadzonej przez komornika. **Jeżeli postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności będzie miało formę uproszczoną, to rozstrzygnięcie o przyznaniu wierzycielowi kosztów postępowania będzie umieszczane w klauzuli.** Nowela doprecyzować ma też kwestie doręczeń w postępowaniu klauzulowym. **Po zmianach wprost z ustawy wynikać będzie, że postanowienie o nadaniu klauzuli sąd doręcza wyłącznie wierzycielowi.**¹⁰

UWAGA!!! – WAŻNY TERMIN

12 listopada - na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585) upływa termin zapłaty składki na:

- ubezpieczenia społeczne i zdrowotne,
- FP oraz
- FGŚP

od osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie.¹¹

⁹ Opracowanie: Ewelina Wójcik, RPE WK, Źródło: www.bip.mz.gov.pl, stan z dnia 7 listopada 2013 r.

¹⁰ Źródło: Monika Sewastianowicz,

http://www.kancelaria.lex.pl/newsletter?lex=1&action=showNews&idn=66988&k=10&utm_source=SARE&utm_medium=email&utm_campaign=NRP05112013.

¹¹ <http://lex.online.wolterskluwer.pl/WKPLOnline/index.rpc?>

CIEKAWOSTKI & INNE

- **Prezes Sądu Najwyższego chce, by SN rozstrzygnął kwestię interesu prawnego do wniesienia środka zaskarżenia. Zwraca uwagę, że istnieją rozbieżności zarówno co do samego pojęcia interesu prawnego, jak i do rozstrzygnięcia wydawanego w przypadku stwierdzenia jego braku.**

Sąd Najwyższy powinien w powiększonym składzie rozstrzygnąć, czym jest gravamen w postępowaniu cywilnym oraz jakie skutki jego brak wywiera na wniesiony środek zaskarżenia - uważa prezes SN.

We wniosku zwraca uwagę, że orzecznictwie Sądu Najwyższego istnieją rozbieżności co do tej kwestii. Przede wszystkim niektóre składy SN uważają istnienie gravamen za przesłankę do wniesienia środka zaskarżenia, co - przy stwierdzeniu braku interesu prawnego skutkuje odrzuceniem całego środka bez merytorycznej oceny jego zasadności. Inne łagodniej podchodzą do sprawy i uznają, że brak gravamen może być jedynie przyczyną oddalenia skargi. Powoduje to duże różnice w orzecznictwie sądów.¹²

- **W 2014 r. wzrośnie akcyza na papierosy - Rząd chce podwyższyć akcyzę na papierosy o 5 proc. od początku 2014 r.**

Eksperti ostrzegają, że zmiana wpłynie na zmniejszenie wpływów do budżetu. Rozwinie się szara strefa oraz rynek papierosów elektronicznych.

Zgodnie z danymi zebranymi przez Komisję Europejską w lipcu br., niemal 85 proc. średniej ceny paczki papierosów w Polsce to podatki. W tym rankingu przed nami są jedynie Grecja i Wielka Brytania. Około 40 proc. opodatkowania papierosów w Polsce to akcyza, wynosząca 188 zł za 1000 papierosów. Resztę stanowią akcyza od ceny sprzedaży (ponad 31 proc. całkowitej ceny detalicznej) oraz podatek VAT.

Resort finansów szacuje, że po podwyżce akcyzy na wyroby tytoniowe o kolejne 5 proc., paczka papierosów zdrożeje średnio o 1 zł.

Komisja Europejska w ramach walki o ograniczenie palenia w Unii Europejskiej nałożyła na państwa członkowskie minimalną akcyzę wynoszącą łącznie 60 proc. średniej ważonej ceny paczki papierosów, ale co najmniej 90 euro od 1000 papierosów.¹³

¹² Źródło: Monika Sewastianowicz,
http://www.kancelaria.lex.pl/newsletter?lex=1&action=showNews&idn=66994&k=10&utm_source=SARE&utm_medium=email&utm_campaign=NRP05112013.

¹³ Opracowanie: Katarzyna Bogucka, RPE WK, Źródło: www.nesweria.pl, stan z dnia 7 listopada 2013 r.